

LA TRALLA

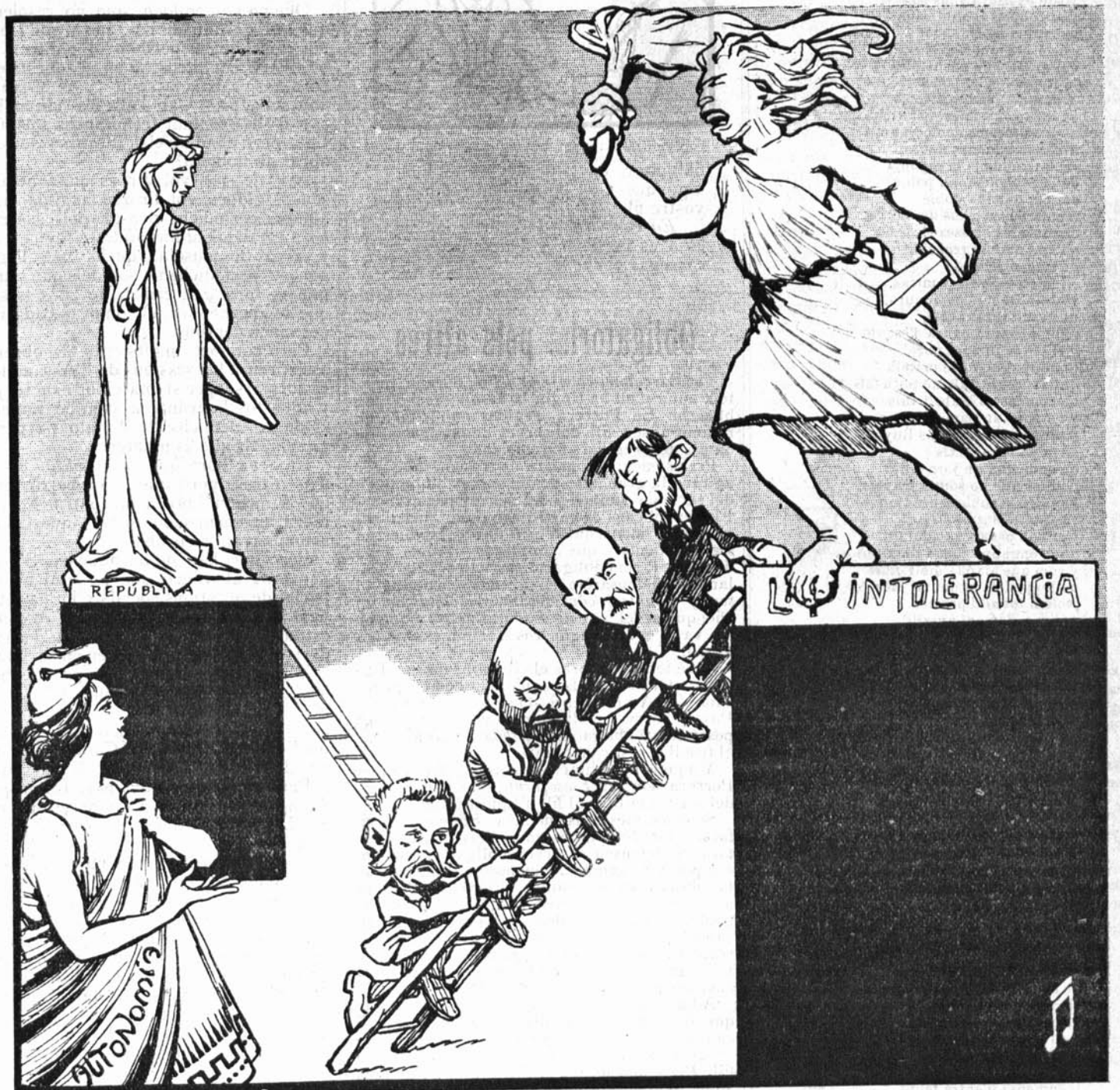
SURT ELS
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

Els intolerants

La Autonomia.—Noys, heu errat el camí. Per aquesta escala no arribareu may à abastar la República!

Are sí que ja som á tocar de la República. Pera arribar ahont som no s'ha tingut de anar á las barricadas ni s'han hagut de fer violencias. Tot ha anat com una seda, exceptuant las pocas escenas en que hem vist á quatre nyebits ab pretensions de fascineiros que anavan, en nom de la llibertat de conciencia, á imposar el seu raquitich criteri als regidors republicans, ab garrots als dits.

Gracias, donchs, á n'el xarop de tranca, l'Ajuntament republicà va acordar no gastar unas mils pessetas pera fer la professó de Corpus, ó lo que vol dir que ab aixó y paciencia arribarem á implantar la república ab aquella facilitat.

Nosaltres que dels fets en sí no'n fem gran cas, pero que de tots ells ne volém treure la moraleja, hem arribat á treure l'entrellat de lo succehit en l'Ajuntament, de que: l'Ajuntament no ha votat segons el seu criteri, sinó obehint á la por de rébre. Sols aixís s'explica que'ls republicans que'n la primera sessió en que's tractá del assumpto del Corpus váren votar en favor de la professó, votessin en contra al cap de vuyt días. N'hem tret també, que l'acort del Ajuntament no está en l'ànim dels electors republicans, per quant els que han fet la por son quatre beneyts sense representació y sense molts altres cosas que s'han de tenir. Y aixó ho dihem ab complert coneixement de causa, puig en conversas sentidas entre republicans, hem sentit dórdres molt atinadament del acort del Municipi.

L'un se queixava perque'l día de Corpus era esperat per molta pobre gent que s'hi feyan el seu jornalet venent serpentinas, paperets, ginesta, carmetlos, etc., etc.

Un'altre se queixava perque deya que feya més de quinze días que la canalleta esperavan als gegants; y que además del desengany que are se n'emportarian, tindrian de llençar els paperets que ab el caparró plé d'ilusions anavan tallant d'ensá de días.

Un altre que té la dona modista se queixava ab rahó perque deya que ni de molt tenia la feyna d'anys passats.

Y tots venían en suposar que'ls republicans regidors s'han errat al treure aquest dia d'esbarjo, perque la professó del Corpus que pels creyents es considerada manifestació religiosa, resultava una festa profana pels altres, ja que tots formavan pel curs ab la cara riallera y demostrant aquell goig que sent l'home per tot lo tradicional.

LA TRALLA, donchs, jutja aquesta qüestió independentment del criteri religió ó antireligió, y sols fuetjeja als que amparantse en una falsa llibertat de conciencia,

coaccionan á altres homes que tant per rahó del seu càrrech com per la seva naturalesa d'home no han d'abdicar de son pensar pesi á qui pesi.

Cobarts han estat els que han temut als fascinerosos que tot ho son menys republicans, y com que aquesta cobardia's ha portat á esclavitzar la seva consciencia, y nos altres per la consciencia es per lo que més respecte y llibertat demanem, no podem per menys que despreciar de tot cor als uns y als altres perque no'ls considerem dignes d'ostentar el nom de republicans que portan.

Diguinse jacobins els uns, diguinse els altres cobarts de las sevas condicions, y nosaltres no'ls hi tirarem res en cara, però que's diguin liberals, republicans, radicals y avensats, no ho podem permetre, perque ab sos actes han bofetat á la Llibertat, á la República, al radicalisme y s'han posat d'esquena al Avens y al Progrés que han de portar el respecte mutuo á las creencias, á las opinions y als sentiments de tots els homes.

GNOM

EL REGIDOR ATRACAT

Pendant á uns versos de 'n Gumá, publicats darrerament á La Campana.

—Salut y pelas.

—Qué tal?

—Home forsa malament, sapiga sencillament que ja estem al punt de dalt.

—Si que ho sento...

—No bromeji

cregui, y fassi bona lletra, perque no volém permetre que ningú més se'ns passeji. Repassi un xich els recones interiors de la memoria, y coordini l'istoria d'avans de las eleccions. Recordi que ab la palica de que vosté presumia, allavors ens prometia una Xauxa molt bonica y en mitins interessants, y en cafés, carrers y plassas vosté exaltava á las masses y als homes republicans, al estrém de fer saber que si tréyam *majorias*, era qüestió de pochis días la República al poder.

Y perque 'l poble 'l votés va deixarnos quasi estátichs, al di ab termes democrátichs aixó poch menos ó més: «Expemuda ja la esponja de la paciència del poble, are per partida doble menjareu bistechs de monja, de todas las classes ricas qu'amparan la reacció, de tota la religió en fareu trossets y micas, y obtindrem jo os ho juro, un resultat tant diví, ique 'n Maura haurá d'escupir y el poble fumará puro!» Comprenquí vosté mateix qui al creure qu'aixó no 's fals, no comensa á ballar 'l vals y no posa un pam de greix.

¿Qui no acudeix á las lluytas de la política, aixis qu'endeuina un jorn felís?

¿Qui es que no somia truytas? Per aixó 'l poble sense tino va votar lo entussiasmat, y ara ab pena s'ha adonat, que l'enganya com á un xino, y com que aixó fá molt *quiti* no ho podem aguantar més, ¡volém tot *alló* promés, ó sino... demani aussili!

Per de prompte á la sessió, y al sé allá no fassi'l toni, volém que vagi al dimoni aixó de la professó.

—Home aixó no es llei, ni es réu, ¿y la meua independència?

¿la llibertat de consciencia no la tinch com els demés?

vaja que no puch entendre á que vé aquest enrenou,—

—¡Volem república y prou, y carn de capellá tendre!

Si no ho fá aixis, si no esmena, si no'ns don lo que volém, pensí que l'esbotzarém de cap á cap de l'esquena, axis concis, net y clá,

sense embuts ni tonterias cumplirém las teorías del códic republicá,

es donchs inútil que miri de capgirar la qüestió,

si vota la professó vá de cap al cementiri,—

Aquí's queda com el gebre fret, el pobre regidor,

y atribulat, plé de por, li comensa d'entrá febre,

dubta una hora dos y tres, que faràs, que no faràs,

¿votas ó no votarás?

tu no ets home, tu no ets réu, y al ultim veyent de sobra

qu'aquella absurda exigencia es natural consecuencia de la seva mateixa obra, abandona tota classe d'esperit independent, y vota moix, mansament lo que li ordena la massa.

PEP DE LA TRALLA

ALS ROTATIVEROS

Si no fos que sempre'ns en heu fet, diriam que'ns torneu á fer fástich....

Ab motiu de la presentació d'En Borrás y sa companyia, no teniu, oh ilustres descendents del Cid, prous planas en vostres ignorants diaris, pera posar als núvols á un home quins mérits artístichs hauriau negat are fá tres mesos.

Mes nosaltres, catalans, que sabem ben bé distingir entre "passarells al vol y torts que trobem al niu", vos hem de dir qu'ens en maliem de vostras lloansas á nostre compatrici, perque'ns recordem qu'ell parla la llengua de la *región* quina bandera ha estat per vosaltres menyspreuada y no ha pogut onejar tota sola en llochs ahont se celebravan festes única y exclusivament catalanas; perque sabem que vosaltres ens voleu ensavonar, ab lo sol objecte de poguerns afeytar després.

Aixis donchs, acabeu d'una vegada en vostra tasca d'enlanyar lo que siga de Catalunya, y aixis vos estalviareu el paper ridícul de tenir de sortir, quan passi la moda catalanesca á Madrid, ab todas aquellas tonterias de *dialecto y espúreos*, etc., etc.; que ja veureu com hi tornarem á ser el mellor dia!

K. TA. LÁ.

L' obrer:—Me creya que 'l servey obligatori havia de ser per tothom y veig que molt bé qu' heu redimit al vostre fill.

En Porrera:—Ja veurás noy, una cosa es predicar y l'altra haver de carregar el *chopo*.

Obligatori... pels altres

Tot Barcelona coneix el *delito*, perque 'l mateix autor d'ell ha tingut la desaprensió de publicar-lo: En Porrera, regidor publicitari, ha redimit al seu fill del servey de las armas, ab diners dels regidors barcelonins.

Precisament fa encara no tres mesos que s'agitava la gran qüestió del servey obligatori, del servey voluntari y del servey per quintas. Els republicans de cartró van posar fins al cel al govern monárquich per haver establert el *servey obligatori*, que consideren ells com mida de equitat, com obligació patriótica. Els catalanistas defensarem en grandios meeting el *servey voluntari*, considerant al soldat com un ofici qualsevol, que agafi el qui vulga y que no hi vaji, sense pagar res, el que no vulga anarhi.

¿Qué feren llavors els republicans publicitaris? ¿Qué feren els regidors pseudo-republicans del Ajuntament? ¿Qué feu en Porrera? Posar el servey obligatori com á gran avens, posar com á obligació de *tothom* l'anar á agafar el fusell y vestir de *caloyo*.

Y aquets publicitaris, aquets regidors y aquet Porrera son tan *consequents*, que han redimit del servey militar al fill d'aquest últim.

Senyors, més consecuencia. Senyors, no rifarse tant de la ignoscencia dels vostres electors. Si defenseu el servey obligatori, comenseu per dar exemple, comenseu á confirmar ab las obras vostras paraulas. ¡El fill d'en Porrera á servir, com qualsevol desgraciad obrer del poble! ¡Fora 'ls privilegis y las castas republicanas! ¡A fora el dir una cosa y ferne una altra! ¡A fora el servey obligatori... pels altres, y vinga el servey obligatori pera tots, *pera tots*, fins pel fill del privilegiat Porrera!

Admetém lo que diu aquest senyor en la nota que ha publicat pels diaris; admetém que li causaria fonda pena—potser la mort—perjudicis grossos—potser la fam—el ser soldat son fill. Pero alashoras ¿per qué no 's separa en aquest punt dels republicans y no defensa 'l servey voluntari? ¿Es que 'ls pares dels infelissos obrers no 'ls causa una pena tan fonda y uns perjudicis tan grossos de ser soldat llur fill, com n'hi causi 'l seu á n'en Porrera? ¿Es servey obligatori... pels altres no més?

Y lo que es pitjor, es que, com sab aquet senyor, la redempció del seu fill costará anar á soldat á un infelís obrer que no hi hauria anat; lo pitjor es que aquest regidors publicitaris no sols han trepitjat la *igualtat* y el servey obligatori que diuen que defensan, sinó que han trepitjat també la *fraternitat*, obligant á un altre infelís obrer á ocupar el lloch del privilegiat Porrera, y declarantse ab sos actes partidaris del *servey per redempció en metálich*, es á dir, més retrógados que 'l mateix Maura.

Pero 'l senyor Porrera y els publicitaris se n'enriuran de tot aixó. Per aixó no sols han comés el *delicte*, sinó que l'han publicat als quatre vents. Saben que la llana abunda en son camp y que, fins al pich del istiu, en portan el clatell plé els infelissos republicans del poble.—B.

¡TENEN POR!

Si; por y rés més que por es lo que senten els que á costa dels obrers viuen, al veure las declaracions y'ls acorts que ha pres el Catalanisme en la seva derrera Assamblea, que no han sigut més que aclaracions y puntualisacions á lo que ja en l'ánima catalanista existeix de sempre.

La proba de que tenen por y rés més que por de que'ls obrers vegin clar l'engany en que viuen, y que portats per son may desmentit amor á la terra catalana, vinguin á acullirse en l'ideal de llibertat que'l Catalanisme suposa, puig qu'en éll y dintre d'ell s'estableixen garantías als drets del home y de la colectivitat, es la manifesta mala fé ab que han donat compte del resultat de la Assamblea de la "Unió Catalanista".

Vejeulos á tots els que més ó menys van vivint fent veure que defensan ideals democrátichs. Vejeulos bé á tots els que fan de amich al obrer pera treure'hi'ls cinch miserables céntims que afanyan en arrastrat treball; vejeulos com n'han parlat de l'Assamblea els que amanyagan al obrer mentintli nn benestar que no arriba may.

La Publicidad, La Tribuna, El Liberal, La Campana y La Esquella, tots á una, tots han fet brometa neula ab els acorts del Catalanisme.

Que no van enlloch, que no resolen rés, que no garantisan rés, que si son Corts de per riure, que si perdém el temps.... Molt bé. Pero cap d'ells; ni un, d'aquests estiracordetas s'han atrevit á puntualisarlos aquests acorts. Cap d'ells los han publicat; cap d'ells los han fet públichs sols hagués sigut pera combátre'ls! ¿Es aixó serio? ¿Es obrar ab noblesa?

Aixó lo que vol dir es que's befan dels seus llegidors; vol dir que las redaccions de aquests periódichs pensan pels suscriptors pera estalviarli fins aquesta feyna; vol dir, y aixó desconsola, que'ls que llegeixen aquests periódichs no son dels que's preocupan en formarse criteri de las cosas, sinó que se'l prenen fet, el compran cada vespre per cinch céntims.

Peró per sort, molts eran els obrers que assistiren á las sessions de l' Assamblea pera formarse per si mateixos exacte judici, y aquests haurán vist com ho fan els periódichs enemichs de Catalunya pera enganyar als que 'ls mantenen.

En bona hora que's combatin las ideas dels altres, però que s'aduheixin probas, que's mostri 'l pro y el contra ¡No te cap mérit fer afirmacions si á n' aquestas no las acompanyan las probas.

Peró que han de fer aquests. S'han esparverat al veure que 'l Catalanisme ha parlat de qüestions socials y ho ha fet serenament, ab grandesa d'esperit ab complert estudi, no ja de las necessitats, sinó dels drets indiscutibles del obrer en societat.

Y aixó 'ls ha fet tremolar per las bessas; los ha fet preveure el triomf del Catalanisme pel damunt de tots els mesquins ideals polítichs y per aixó s'han guardat de fer públichs els acorts del Catalanisme per la por de que se 'ls en vagin els parroquians.

Peró no vos hi valdrá pas. La propaganda individual arriba á tot arreu. La propaganda escrita desfará els vostres propósitos y quan els obrers rébin els acorts de l' Assamblea que s'els repartirà profusament de franch, exclamarán ¡Y com es que 'ls nostres diaris no n'han parlat d'aixó.

Y dintre de tot de la seva ánima pensarán. "Es que tenen por de que'ns en anem. Es que témen que siguem catalans. Es que 'ls esparvera comparar els ideals de verdadera llibertat ab els seus de llibertat d'estar per casa, llibertat ficticia, qu' es género que fins are ha donat un bon negoci als explotadors de la consciencia obrera".

MONGETAS

Polémicas

VI

—Y donchs ¿que me'n dius Joan de la Assamblea?

—Ja pots comprendre que jo ho trobo bé, com que soch catalanista; pero y tú que me'n dius Joseph?

—Home, que va agradarme: pero tinch de ferhi alguna observació.

—Ja pots ferla.

—Tot lo que's va acordar es molt bonich: però com s'hi ha d'arribar? Sentéu principis pero no vos cuydeu de dir com s'han d'implantar.

—Calma Joseph: ficsat be en el preámbul y en ell veurás que's diu que no's proposa la Assamblea promulgar principis que sian la solució del problema social sinó principis que corretteixin defectes accidentals y afavoreixin la llibertat d'acció social de tots els estaments. Ademés tant per lo que diu aquest preámbul com per lo que ha induhit á n'el Catalanisme á declarar aquets principis socials, se demostra que'ls acorts presos en la derrera Assamblea son en termes generals la puntualisació dels drets que'ls pobles verdaderament progressius proclaman pera'ls individus.

—Llavors vosaltres no haveu fet un programa socialista perque no puntualiseu en el detall els drets del proletari.

—Estas en un erro al afirmar aixó donchs si be t'hi ficas n'hi ha prou ab la primera afirmació que s'ha fet á l'Assamblea, perque en ella hi venen involucrats tots els detalls que forman la aspiració del obrer.

—No se á quina afirmació't refereixes.

—Senzillament; al reconeixement del dret á la vida dels individus.

—Ho trobo poch explicit.

—No pot serho més: dret á la vida suposa garantia al individu de que'l seu treball ha d'esser humanitariament regulat, degudament retribuït y en condicions que no'n sufreixi perjudici ni la dignitat ni la llibertat de cada home.

—Tens rahó ab aixó si be no vos heu cuidat mes, com ja dich, que de ficsar principis sense parlar de resoldrels.

—M'agrada que portis la qüestió en aquest terreny perque aixis arribarem á la demostració de lo que tantas vegadas ha dit el Catalanisme, y es que la llibertat individual, que la redempció del home, que la reivindicació dels drets del ciutadà han de venir forzosament fonamentadas de la llibertat colectiva del poble; de la redempció efectiva de las colectivitats que forman patria natural y de la reivindicació dels drets d'aquesta Patria.

—Aixis vols dir que'ls obrers hem de treballar preferentment per la llibertat del poble que per la nostra propia individual.

—Alguna cosa d'aixó que tu dius es; però ab el ben entés de que l'obrer al treballar per la llibertat de Catalunya no ha d'olvidar may la defensa dels seus drets particulars, perque es de tal manera social el moviment Catalanista que forzosament el reivindicar els drets de la nacionalitat se reivindican títicament els drets dels individus que la forman.

—Si; podria molt ben ser que tot aixó fos cert: però si ab aixó vos haveu cregut atraure á las masses obreras vos haveu errat de mitj á mitj perque aquestas no volen pensar tant sinó que lo que volen son solucions immediatas, son resultats propers. Es á dir que triófin avuy sense esperar á demá.

—Tens molta rahó ab lo que dius y es precisament aquest no volguer pensar lo que ha mantingut fins are als obrers allunyats del Catalanisme. Uns homes sense consciencia que han vist clarament lo que tu veus ó siga que las masses obreras seguirán ab preferencia al que més els prometi y que pera més dejorn els hi ofereixi 'l triomf, han predicat al obrer de conformetat ab els seus desitjos prometentlosi pera demá lo que no poden cumplir may perque son ells els primers interessats en evitar que aquest dia arrivi puig que 'l triomf de las masses seria la pérdua del seu element de vida.

—¿Llavors com ho fareu pera contrarrestar l'acció d'aquets homes sense consciencia?

—Senzillament: anar treballant sense defallir y esperant (y aixó no trigará gayre) que 'ls mateixos obrers vegin clar y sufreixin el desengany que sense dubtar arribará el dia que s'adonguin de que sols ab paraulas y no ab fets els han fet mouer pera alimentar ambicions personals. Llavors ja no caldrá més que rentar de prejudicis y preocupacions els fills pródichs. Ja no més caldrá fer efectiva la germanor de tots els homes ensenyantlos á tots las hermosuras de la tolerancia, del respecte mutuo y del esforç comú. Llavors estarem en condicions de comensar el camí de reivindicacions socials. Llavors estarem en vigílies de solucionar aquest problema avuy insolucionable y llavors procurant en nostra vida moral y material lograr la major perfecció possible per medi de la il·lustració y de la ensenyansa, podrém dir que la Humanitat será digne de redimirse.

—Molt hermós es tot això y si t'haig d'esser franch, jo ja'estich convensut d'aquestas veritats però m dol que no's trobi l' medi de predicarlas als inconscients y de que aquets s'enterin. Ben segur que si tothom tingués com jo qui ab tanta paciència m'ho explica, no trigariam pas tant com tú dius pera arribar á tot això.

—¿Vols ferme algun'altra observació?

—Per are no'n tinch cap més però are me'n adono que avuy no havem parlat de nostre programa.

—Res hi fa, Joseph; de tots modos jo crech que nostra conversa d'avuy t'haurá agradat.

—Si.

—Donchs aixís de nostre programa ja'n parlaré la setmana entrant si tu ho vols perquè jo prefereixo que siguis tu qui trihi l'objecte de nostra conversa.

—Está molt bé, Joan; donchs aixís si la setmana que ve no se m'ha ocorregut alguna observació sobre la Assamblea ó sobre las bases que ja tenim tractadas seguirem, si á tu t'plau, l'examen del nostre programa.

—Com tu vulguis.

—Gracias, Joan, y conservat bó.

—Salut y á reveure, Joseph.

DELCLOT

Tribuna de "La Tralla,"

Pregunta 5.^a

Essent del Catalanisme el principal deute instruhir als obrers ignorants, avuy esclaus dels criminals apóstols de la destrucció, ¿per què no crea una «Lliga» d'obers, degudament instruhits, que acudin als centres del vici ahont se troba l'ignorant, y procurin lliurar-lo de sa esclavitut? ¿Es que fa por anar á combatre á la fera á son propi cau?

JOSEPH BURUNAT, manyá.

Resposta 1.ª—L'autor de la pregunta que precedeix las presents ratllas, si be demostra molt bona voluntat, demostra també está molt poch al tant de la volada que'l Catalanisme va prenent, y que'm perdoni'l senyor Burunat.

Actualment existeixen associacions obreras Catalanistas, á Barcelona l'Associació "Catalunya y Avant," formada exclusivament d'obers. A Sant Martí de Provensals, el "Centre Catalunva," al Poblet; á Manresa, l'"Associació Obrera Catalanista," á Sant Joan de las Abadesas, l'Associació d'Obrers "L'Aligot," y d'altres que de moment no recordém. Que això es poch, pero precisament per això's trevall y penso que LA TRALLA porta aquest fi. Donchs bé, totas aquestas societats en contacte ab las altrás d'obers, procuran fer adeptes á la causa del Catalanisme.

Are respecte la segona part de la pregunta, me sembla que son apreciable autor no s'ha fixat en las repetidas vegadas que catalanistas, obrers y no obrers, han anat á retar als Lerrouxos, Junoys, Palaus, Navarros, etc., y que aquestos senyors no han may acceptat el mantenir públicament una controversia, y si algun cop obligats per la fermesa de nostres companys ho han acceptat, han faltat després ignominiosament á la seva paraula. Això vol dir que may el Catalanisme ha temut ni li ha fet por anar á combatre á la fera en son propi cau, perquè porta ab ell las armas formidables de la rahó y de la Justicia.

JOSEPH VALLESCÁ

El nostre extraordinari

—Senyor, vol La Tralla?
—Un'altra! Tota la senmana qu'estich llegint y encare no la he acabada tota!

(Del natural)

Sr. Director de LA TRALLA.

Resposta 2.ª—Molt senyor meu: Acompanyo resposta á la 5.ª pregunta que fan desde la "Tribuna de LA TRALLA."

Conforme'n tota la primera part, á la primera pregunta que fa, contesto que perquè vegi que lo que vosté demana ja está fet, tant sols ha de mirar los innombrables centres que xifran; ab això, la seva misió, sense anar més lluny, aquí tenim el centre obrer "Catalunya," que no perdona medi, ni omet sacrifici, pera arribar en sa totalitat á lograr la completa ilustració del obrer pera separarlo de las falsas doctrinas que li predicen los que's diuen redempsores del poble.

Que no existeix la por de que parla'n la segona pregunta, que ja ho té demostrat en que'l mateix centre no content en educar al obrer, ha reptat á pública controversia ls caps-pares que portan aquet tinglado y aquets han donat la callada per resposta, ó s'han compromés en anarhi y después no han comparegut.

Queda de vosté S. S.

ADOLF G. ROIG

27 Maig 1904.

Resposta 3.ª—Fer una Lliga d'obers degudament instruits, qu'acudeixin als centres del vici ahont se troba l'ignorant y procurin lliurar-lo de sa esclavitut, seria una de las obras més grans que's registrarían en la historia de l'humanitat.

Sí; lliurar al obrer de la esclavitut del vici, y no sols al obrer, si no també al burgés y al home de ciencia.

Avuy la plaga del vici invadeix tots els estaments de la societat actual.

Quants n'hi ha que predican llibertat de pensar, de fer y de dir, y si els mireu veureu que també son esclaus del vici!

La verdadera llibertat no consisteix en fer lo qu'á un l'hi dongui la gana sens perjudici de segon, segons avuy se creu, si no en sapiguer triunfar de las passions.

Avant y fora per aquest camí; felicito coralment al company Burunat per sa iniciativa. Molt superior á nostras foras es l'aytal empresa, empró ab fé y constancia tot se logra.

Ajuntemnos tots, procurém donar l'exemple y una vegada units haurém conseguit el verdader avens y benestar de la societat.

UN FILL DE CATALUNYA

Sant Joan de Vilasar, 30 Maig de 1904.

Tribuna de "La Tralla,"

Sr. Director de LA TRALLA:

Pregunta 6.^a

¿Vostés que no son partidaris de la divisió del Catalanisme en dreta y esquerra, me volen dir com será possible evitar topaments y conflictes entre ls que en materia religiosa pènsin oposadament, si es que han de viure inclosos en una sola Associació?

JULI BERTRAN Y GOMIS
Impresor

Barcelona 30 Maig 1904.

(S'admeten respuestas concisas en aquesta redacció fins el dilluns.)

EXEMPLES

Si no estessim plenament convensuts que els nacionalistas catalans representém desde molts anys l'esprit de progrés y avens dintre Catalunya, si no estessim persuadits que el lluytar contra ls grans estats á fi y efecte de reivindicar la llibertat de totas las rasses naturals significués un gran pas vers lo benestar de tota la humanitat, fins á implantar un dia lo regnat de la pau universal, lo succehit fa poch á nostra germana en esclavatge á la desgraciada Polonia, vindria á donarnos una vegada més la rahó á tots aquells que lluytem convensuts per la llibertat de nostra rassa, precisament perquè som humans y som democratas.

Tots sabeu be prou que aquella Polonia un dia rica y florent fou repartida lo mateix que la túnica de Cristo entre tres Estats lladres de pobles, moguts sols per la ambició y l'afany de domini; tots sabeu també que aquestos grans estats, foren Alemanyia, Austria y Russia.

En los temps en que's perpetrava aquet miserable atentat, un dels mes criminals que registra la historia del sigle passat, ens trobém ja ab un fet hermosissim per tots aquells que plorém ab los grans dolors de la humanitat, un fet de si prou eloqüent per fer obrir los ulls á la rahó, á tots aquells que creuen que el reivindicar la personalitat de una nació fa reaccionari y fa clerical.

Que's fixin tots aquets ab lo que feu lo célebre escriptor anarquista en Boeunin allavors princep de la casa imperial de Russia; que's hi fixin y veuran que tant bon punt surt de la academia militar y l'envian per primera vegada á la guerra que sostenia lo seu poble contra Polonia, ell, home d'anima gran y d'espirit generós, abans de embrutar la seva espasa ab sang humana, volgué

La nostra llengua

—Qué hace V. ahí!
—Com que m'han dit que aquí dintre hi há algú que vol que li ensenyém la nostra llengua...

saber los motius de aquella lluyta y vegé clarament que no eran altrés, com havém dit, que l'afany de conquista y de brutal domini; y feu més encare'n Boeunin; un cop en lo teatre de la guerra estudiá al poble polonés y vegé que era una nacionalitat ab llengua propia, costums, usos, é historia propis, vegé en fi que era una rassa etnicament considerada, ben diferente dels pobles que anavan á esclavitzarla; y allavors, despreciant honors y bens de fortuna, mogut sols per un esprit de justicia es rebelá contra els seus quefes, y posá son talent y sa espasa al favor dels polonesos lluytant ab brahó fins á caurer ferit y fet presoner á las murellas de Sodova defensant la independencia de Polonia.

Aixís obrá aquell que mes tart ha sigut un dels primers mestres en sociologia.

Y are mateix ns trobém també que tots els elements socialistas y ácratas de la Polonia rusa han acordat prestarson aussili als nacionalistas polonesos, devant de las vexacions y crims de que son victimas per part del poder imperial.

Deu han sigut els polonesos que el mes passat foren fustellats pel crim de fer propaganda nacionalista; mes la seva sang no ha caygut en terror xorch; això ha remogut els anims de tal modo, que tots els elements avensats han emprés una campanya francament nacionalista per considerarla com á punt de partida cap á un futur millorament social y cap al enderrocament de tot lo que significui imperialisme ó centralisme, un dels principals entrebanchs de la felicitat humana.

Que aprenguin els nostres compatricis, que aprenguin tots els catalans que avuy van enganyats derrerá el primer xerraire que ab quatre mots de democracia barata tracta de ferlos felissos, que aprenguin que sols ab la autonomia de tots els pobles naturals hi trobaran la verdadera llibertat y el cami franch per arribar un dia á la fraternitat universal, respectant no mes lo que es indestructible; lo fet per la Naturalesa.

FIBLÓ

FLIST - FLAST

El governador de Valencia veyent cosas molt espessas ha pensat treure las bessas á uns quants del Ajuntament. No se sab si es lo del Corpus qu'ha fet treure á n'aquets manos, tampoch si els gegants ó els nanos... las trampas segurament!

Allá á la Villa del Oso el nostre eminent Borrás está conquistant al públich dant funcions en catalá. Vaja; veig molt en carácter que'ls qu'ens tenen conquistats tan sols per una vegada fassin el paper oposat.

Son molts já'ls aficionados á las bárbaras corridas que tants hules y cogidas els ha deixat espantats y ab sens igual desespero fent mil juraments abstractes han jurat may més fer tractes ab cap toro ni torero.

Are falta sapiguer si deixant cosas tant macas farán ab vaquers ó vacas lo que ab ells deixan de fer; qu'allavors, parlant ben clá si's fá gent de tal calanya no hi há Ajuntament d'Espanya que no hi surti un Esquerrá.

UN BREVIARI

¡AVANT!

Carta oberta á mos companys en Ramon y en Joseph.

A mon entendre una de las causas que privan lligarnos á tots los catalans, son las miras que desgraciadament hi há entre las classes dintre dels mateixos obrers.

En aquesta carta crido á vosaltres, obrers de coll planxat (que patím tant ó més que ls de brusa) á fer quelcom en bé de nostres germans los obrers d'espardenya al efecte de que no se'ns miri despreciantnos, moltas voltas no més perquè tenim la desgracia ó sort d'alternar més directament ab los amos.

Crech que podréu ajudarmhi; teniu més facultats que jo y sé que sou bons catalans; la manera de ferho crech que es fer veurer á nostres semblants, que nosaltres no som los lacayos dels burgesos y que aquesta pau social que los delegats de la burocracia los hi predicen, no la devém lograr dividintnos sino sumantnos, tenint per escut l'amor á la terra y per ensenya la bandera de la Autonomia.

Ja sé que la tasca (desgraciadament) es espinosa, pero ¿qué hi farém? portemhi tots nostre granet en aquesta obra de la redemció del poble.

Tots los moviments nacionalistas qu'esclatan en els pobles endarrerits, al volguer reivindicar sos drets, topan ab las barreras de aquestas masses inconcientas; las unas fentho véurer per lo seu lucro y las altres perquè lo seu cap no dona per més.

Ab pau quedeu. Mon destí m'obliga á empendrer el viatge pera buscar negoci per la casa ahont treballo. Donchs arreveure y que Catalunya vos donga lo premi que per son deslliurament mereix.

RICART VOLART

Hem rebut nombrosas queixas del nostre número extraordinari.

La majoria d'ellas están fundadas en que l'excedés de paper y lletra ha entorpit el treball de la setmana, donchs s'han perdut molts quartos de jornals á causa de la molta feyna que han tingut els nostres compradors pera llegir el número.

Procuraré compláurels un'altra vegada, si bé será cosa difícil puig mentres el públich segueixi agotantnos els números no'ns caldrá mes remey que correspondre donantlosi dobles.

¡Ah! y are mercés á tots.

En Salmerón va convocar á la minoria republicana del Congrés y sols varen assistir á la reunió nou diputats.

Entre unas cosas y altres el partit de la Unión ab els nou de minoria penso que quedará... nou.

Espanya no te Marina, ¿eh?
Donchs vegin els pressupostos: Marina 7.033.000 pessetas; Instrucció pública 5.077.000 id.

Ab lo qual s'ha demostrat que un Estat que ls quartos gasta per omplir de ferro'l mar, y que á n'els mestres no paga

perque no hi ha cantitat
pera la Instrucció assignada...
¡Francament es un Estat
qu'es a l'aygua!

En P. del O. desde *La Campana* parla de la darrera Assemblea de la *Unió* y com tots els que tenen interès en que l'obrer no hi vegi clar, s'amaga de parlar dels acorts presos y fins del tema tractat.

En altre lloch ho dihem: tenen por. Por de que l'obrer català a la fi l's abandoni pera abraçar la bandera del nacionalisme qu' es la sola que por donar satisfacció a totes las sevas aspiracions justas y honradas.

En Melquíades Alvarez ha fet un discurs de república d'ordre, de respecte, de tolerancia. Ha declarat que no s'ha d'esser partidari de la separació de la Iglesia y del Estat. Y l' furibundo País de Madrid l'aplaudeix sense reserves.

¡Au, republicans de la *Unión*, a canviar de pensar altra vegada que ho mana l'amo!

Y La Putinera que hi dirà?

¡Estu Dios lu sabrá!

Ja s'ha destapat el Congrés. Tornan a parlar del sanejament de la Moneda, dels projectes beneficiosos (?) al país, y dels pressupostos.

¡Aquesta es la bona! Ja veureu com no s'aixeca ningú a parlar en contra dels 30 milions d'aument.

Espanya es una gran vinya
y l's ceps els contribuyents.
Las Corts el cup ahont trepitjan
y l' Pressupost, el celler.

La *Esquella* volguent fer de *Piripitipi* ha sortit de color vert. Si jo tingués el mal gust de llegir la protesta. Trobo que aixó del vert es una indirecta molt ofensiva pels seus llegidors.

La *Putinera* se ns ha tornat clerical. En la primera plana de la edició del diumenge hi publica'l retrat de Pio X y del seu Secretari d'Estat.
¡May mes la compraré!

¡En Soriano y en Blasco,
han tornat a aná a las mans!
L'Alejandro y en Melquíades
lo que un diu l'altre ho desfá.
¡Y que diguin que no regna
l'unió dels republicans!

¡Quin paper mes ridícul ha fet en Lerroux per Andalusia anant al darrera den Melquíades Alvarez! Ningú'l veyia a n'el redemptor. Passava el poble aplaudint a l'altre y d'ell ningú'n feya cas.

Hi va haver meetings, funcions teatrals, banquetes y en Lerroux no era en lloch, no anava en lloch.

Tot era en honor del altre.

Diuen que l'Emperador del Paralelo al trobarse tot sol en la cambra del hotel deya ab las llágrimas al nas: ¡Dios mío que se me acaban las bessas!

Y lo pitjor es que allí no hi va haver cap Putinera que se li prestés a publicarli un article que tenia fet y en el que deya que també cremaria la terra de Maria Santissima por todos cuatro costados.

L'acompanyem en el sentiment.

Han fet uns días de molta calor y en cambi entre'l's republicans lerrouxistas hi fa un fret que glassa... ó que desglassa.

El paper català's cotisa a gran preu en la Bossa madrilenya.

Ahir en Puig y Cadafalch els hi ensenyava de posar mahons, avuy en Borrás los hi demostra la forsa, la expressió, la riquesa de la nostra llengua, y tots els madrilenys ab la mateixa cridoria que fa dos anys demanaven el cap de los hijos espúreos d'Espanya, porque parlavan català aclaman are a la nostra llengua y se la menjan ab el mateix gust que si fos de badella.

De tot lo qual ne deduhim que d'un poble tan vella, tan cara-girat y de tan poch consistent criteri, sols se'n pot esperar... alló que tant esperem: la darrera capbussada.

Si han estat algún cop als Toros, sabrán que avans de comensar la corrida, dos carros de bota regan la plassa. Pero lo que vostós no sabrán es que'l rego de la plassa'l paga l'Ajuntament y li costa mes de 40 pesetas per corrida.

Aixó son els resultats de tenir Ajuntaments jaca-randosos.

Els inglesos continuan la seva conquesta. No fa molts días que a Málaga varen clavar un susto de mil diables als malaguenys; degut a que'l's inglesos desde las sevas esquadras feyan simulacros de bombardeig.

Está bé la indirecta.

En Buxó no vol presidir mes corridas de toros. S'ha tallat la coleta y l'arte nacional está inconso-lable.

La causa de la actitud del senyor Buxó obeheix a

que la Empresa s'ha negat a regalarli trenta entradas de sombra que'l torerao del Ajuntament demanava pera obsequiar de gorra als seus amichs.

En la impossibilitat de contestar particularment a tots els que'ns han felicitat pel nostre número extraordinari darrer, los hi enviém desde aquí la expressió del agraïment d'aquesta Redacció.

Un diálech:

—Sabs perquè no vol la professó l'Ajuntament?

—Perque en Zurdo hauria de tocar las trampas y'l poble l'arrossegaria.

—Y per res mes?

Perque en Junoy pera ser conseqüent hauria d'acceptar el portar un pendó com ho va fer a Manresa.

—Justos noy!

Se'ns diu que a n'el propagandista lerrouxista Navarro, li han donat a Premiá de Mar 8 duros y gastos pagats a cambi d'un discurs revolucionari (?) Aixís si que's pot ser propagandista.

Diuen que'n Navarro té tarifas especiales.

Discurs ab revolució. . . . 8 duros

Discurs ab anticlericalisme. 4 »

Discurs anticatalanista. . . . 5 »

Discurs moderat. 2 »

Tot aixó apart gastos de viatge, manutenció, dormir y ovació preparada.

El company Durany y Bellera que actua de partiquin en lo teatre de las Arts, lo director de la companyia li ha encarregat de are'n avant la part dels papers ridicols.

Felicitém a la companyia del Sr. Guitart per tan gran adquisició.

L'art está de euhorabona.

Sant Andreu de Palomar

Sr. Director de LA TRALLA.

Els republicans d' aquí son homes molt vius. Figuris que l' conseqüent republicà y regreccionista en Pau Solá, va demanar al Rey l'autonomia d'aquet expoble. Aixó també fa temps que s' demana y es un medi per mantenir-se un grapat d' homes a l' es- quena nostra.

També hi havian els seus corresponents cacichs.

De dos pontets qu' están colocats sobre el torrent d' en Parellada que tenen tres ó quatre pams d' alçada, sis ó set d' amplada y vint ó vinticinch de llarch, es votaren 25.000 ptas.

¡Que l' hi sembla n' hi havia prou?

Y encare no hi es tot, puig els dos pontets resultaren ser de má d' obra y dos baranas y dos vigas de ferro a cada un.

Desd' allavors que molts se feren republicans per- que la solució la veu tothom y aquesta es que:

Regnaba en lo municipi d' aquest poble una veritable república.

Aixís es que com aquets d' altres, el republicans d' aquí la major part no saben qu' es república, pero si saben qui es en Lerroux y en Nicolás (aquet) intim amich d' en Lloréns.

CEBALLOT

15 Maig, 1904

Rubí

Als crits de ¡Socorro! donats als quatre cantons, van acudirhi una gran multitud, creyentse que's tractava de foch ó de lladres, y al enterarse de que no era més que al Joanet Maco li havia agafat un trevall, de resultas de haver trovat uns llibres estripats, dels que ell també guardava, sen entornaren per creuer que res ells hi podian fer.

Al Joanet Maco no'l podian retornar de cap manera, tenint una basca darrera l'altra y no hi hagué altre remey que portarlo a casa seva, aixís ho ordenaren els Drs. Gallinero León y Barba, fentse càrrech del mando de la casa el General Serrano con su gente aguerrida.

Lo demés tot quedá com estava, embolica que fa fort.

El Joanet segueix malalt, no tenint gayres confiansas de que quedi ab forsa pera poder tornar a trevallar, puig com que diuen que ja estava un xich xacret d'aquell mal de costat que va tenir l'any 73, ha quedat molt debilitat.

Es diu també, que l'han empaperat y que li han aplicat el sistema Arrutia, per mirar si li podian treuer del pap alguna cosa y sobre tot l'empapeig que li ha quedat, pero per are no se sab que hagi donat cap resultat. ¡Pobre Joanet! ¡Tan estimat qu'era dels seus! y tan conseqüent per la República y are que s'hagi de veurer tan mancat de salut. Res, que hi farém, si ni ha que van pel rap son cosas de la despreocupació y ¡Visca la moralitat administrativa y el bé de la població!

No dich res més, perquè sé que'n Gnom, las vol curtas.

TRALLARIC RUBINECH

28 Maig 1904.

En Borrás a Madrid

—Arriba eso, muy arriba, hasta... hasta que se nos cansen los brazos y se cayga!

De Sans

Sr. Director de LA TRALLA.

Molt senyor meu: Tenia per comunicarli aquesta setmana, lo cambi de local dels fraternals, pero he vist que ja algú li havia comunicat, pero jo li donaré mes detalls, que'm sembla seran del seu agrado.

Efectivament se'n van a un corral, qu'está situat al carrer de Mitj-dia.

Aquet corral es de D. Rafel Bertran alias Toyu, exconcejal del Ajuntament de Barcelona, caciquista y molt amich del célebre «per las malifetas» Grañé, caciquillo de Sans y concejal actualment de Barcelona de la minoria monárquica.

Quant siguin al corral de béns, allavors si qu'estaran allí ahont tenen d'estar, per llanuts; miri que anarhi a treballar de franch, després de haver fet lo jornal a las casas que treballant, se necessita candidés y llana, pero que hi farém, veig qu'encara ne queda molta pera esquilhar.

Jo cada dia m'hi faig un tip de riure y de plorar al veurer com pares de familia, que valdria mes que s'en anessin a casa seva, pera descansar del treball fet al dia, se'n van com un remat, a descarregar carros de pedra, de sorra, etc. ¡Quanta ignorancia se necessita, pera fer aixó per aquets farsants!

Lo felicito pel número extraordinari; es un número que val.

L'AUCLETT DE SANS

Valls

Sr. Director de LA TRALLA.

Molt senyor meu: De LA TRALLA del dia 6 de Maig, s'en van vendre moltissims números, y encara no n'hi va haver per qui'n volia; al célebre Xino se li indijestá LA TRALLA y va prohibir terminantment que la compresin y hasta llegisin las trevalladoras de la seva acreditada fábrica de calsetots, a las que tracta com un remat de bestia, porque tem que parlant LA TRALLA tan clá y catalá, enteri a las trevalladoras de quant tocaba a cada una d'aquell bitllet que sorti premiat ab cent mil duros, que serviren pera comprar casas al carrer de la Cort, per un bosch, y rumbejar en gran tota la familia.

Lo cas es, que'l Xino també diu que's república d'en Salmerón porque las massas l'hi guardan las espalllas, pero las massas ya s'escaman al veurer que las vagas no mes son a las casas dels altres, y malas llenguas diuen que subvenciona als directores de la República porque evitin la associació de las operarias. «Ahorra lo comprendo todo» com diu la comedia; aixís comprench que sigui republicà y fassi pagar a las trevalladoras lo llum y l'aigua que gastan, y'l mal gasto dels noys, bueno, bueno, sent aixís que continui la comedia fins un altre dia que compri un billet y torni a treure y allavors engendrará fábrica, república y republicans.

A la próxima semana penso fuetear als carlistas y republicans pel seu contuberni en l'Ajuntament, al célebre senyor Capristany y a don Pedro de la pega, aquest últim per l'espectacle que dit carcama! dona de no deixar casar al seu fillastre, per lo motiu de ser ella, filla de una criada. Son affm.

TRENCA TUPINS

Valls 22 Maig 1904.

Diálech cassat al vol y autèntich

Quina sessió, es una porqueria, com a personas poden ser lo que vulguin, però com a republicans son uns porchs.

Gali: Si d'aixó ne diuen republicans ja m'hi he c....: pero diuen que será millor aquest any porque hi enviá el drach de la Veu, el Nano del Cu-cut y la Patum de Berga. (1)

¡Gali! ¡Gali! no aixequis tant la Veu que las paredes oyen y no fos cas que d'ordre superior te vingués una idem y aixís com ara t'han mitj pres de cap d'esquila te separsin dels teus correligionaris, porque ja sabs que tens de respectar la barra d'en Corominas y S. M. el Emperador Tabernari.

CEBALLOT

(1) Paraulas textuales.

Cartera de Comunicacions

Emilio a Canari.—Hi ha molt bona voluntat en el seu trevall, pró rés més.

Gendre de Pau Renech II.—Ha arribat tart; la senmana entrant podrà anar, pró convé que hi afegeixi quelcóm d'actualitat.

Trallaire, de Sallent.—Mercés, pró ab en Fuet, en Sagalet, en Desinfectant y'l Xurriacaire, creyém que ja tenim prous corresponsals.

Trallaire rubinench.—Mercés; las cartas han de venir dirigidas a la redacció.

Desinfectant, de Sallent.—El quènto que 'ns envia no'l publicarem porque pica massa.

Un obrer, de Premiá de Mar.—Ab molt gust ho publicarem la senmana entrant.

Antonet, de Mataró.—Fins divendres que vé. Preguém als corresponsals literaris molta concisió en llurs escrits, y que aquests sigan a la redacció l' dilluns.

Quedan molts cartas per contestar.

Imp. LA RENAIXENSA, Xuclá, 13, baixos